

Utbildningsdepartementet  
u.remissvar@regeringskansliet.se

## Svar på remiss av betänkande Utvecklat samarbete för verksamhetsförlagd utbildning - långsiktiga åtgärder för sjuksköterskeprogrammen (SOU 2024:9)

### Sammanfattning

Region Dalarna har inbjudits att lämna remissvar på betänkandet "Utredningen om samordnat arbete för fler platser för verksamhetsförlagd utbildning i sjuksköterskeutbildningen" (SOU 2024:9). Regionen välkomnar huvuddelen av förslagen, särskilt det som rör avtalet med vårdvetenskaplig utbildning, lärande och forskning (VULF-avtalet) samt inkluderingen av simulering i verksamhetsförlagd utbildning (VFU). Vidare ser regionen fördelar med förslaget att det nationella vårdkompetensrådet ska utforma en generisk modulbaserad handledarutbildning på grundnivå och förslaget om ökad harmonisering av bedömningsmetoder och kriterier för VFU inom sjuksköterskeutbildningar.

Regionen Dalarna instämmer även med utredningens slutsats att införandet av en skyldighet för regioner och kommuner att delta i utbildning inte bör ingå i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30). En ensidig plikt för hälso- och sjukvårdshuvudmän att delta i högre utbildning kan underminera ett gott samverkans klimat mellan lärosäten och hälso- och sjukvårdshuvudmän, vilket är av avgörande betydelse för framgångsrik hälso- och sjukvårdsutbildning. Hälso- och sjukvårdshuvudmännen bör se sitt deltagande i praktikbaserad utbildning som självklart.

Regionen uttrycker en farhåga angående förslaget om att utveckla ett nationellt IT-stöd för verksamhetsförlagd utbildning. Trots fördelarna med ökad användning av VFU-platser, fördelar för distansstudenter och hälso- och sjukvårdshuvudmän samt effektivare resursutnyttjande genom samordning av IT-behov, finns betänkligheter kring att om endast sjuksköterskeutbildningarna omfattas kan helhetssynen kring platser för alla andra vårdutbildningar gå förlorad, vilket kan öka arbetsbelastningen och försvåra planeringen för Region Dalarnas personal.

## **Utvecklat samarbete för verksamhetsförlagd utbildning – långsiktiga åtgärder för sjuksköterskeprogrammen**

Region Dalarna välkomnar utredningens förslag att öka antalet platser för verksamhetsförlagd utbildning inom sjuksköterskeprogrammen. En ökning av VFU-platser nationellt kan leda till fler utbildningsplatser vid lärosäten, vilket potentiellt kan minska det förväntade kompetensbehovet för sjuksköterskor.

## **Ett avtal för vårdvetenskaplig utbildning, lärande och forskning bör ingås**

Region Dalarna välkomnar förslaget att staten bör ingå ett nationellt avtal för vårdvetenskaplig utbildning, lärande och forskning (VULF) för sjuksköterskeutbildningar på grund- och avancerad nivå. Detta gynnar särskilt s.k. icke-universitetsregioner, som kan dra nytta av avtalet för att hantera utmaningar med kompetensförsörjning. Ett VULF-avtal möjliggör gemensamma strukturer, styrning och samarbete, och skapar likvärdiga förutsättningar för alla huvudmän. Det antas främja VFU på glesbygden och bidrar till utvecklingen av en nära vård. Dessutom antas VULF-avtal öka möjligheterna till forskarutbildning och forskarmeritering för sjuksköterskor, vilket kan öka yrkets attraktivitet. En farhåga är dock att, trots avtalets positiva intentioner, tillgängligheten och kvaliteten på VFU-platserna kan undermineras på grund av prioriteringar i de ekonomiska utmaningar som regionerna står inför.

## **Sverige bör arbeta för en förändring av artikel 31 i yrkeskvalifikationsdirektivet**

Region Dalarna anser att Regeringen bör verka för en förändring av artikel 31 i yrkeskvalifikationsdirektivet. Detta kan gynna studenternas inläring, upprätthålla hög patientsäkerhet och i viss mån frigöra utbildningstid inom vården. Simulering kan också utgöra en grund för de färdigheter som krävs inom dagens moderna hälso- och sjukvård. Region Dalarna föreslår att det bör finnas en maxgräns eller en tydlig rekommendation angående andelen simulering i den verksamhetsförlagda utbildningen för att undvika stora variationer mellan lärosäten vad gäller omfattning och innehåll. Det är också viktigt att definiera vad som omfattas av simulering för att säkerställa kvalitet.

## **Ett nationellt kunskapsstöd för handledarutbildning bör utformas**

Region Dalarna stöder förslaget att nationella vårdkompetensrådet får i uppdrag att skapa en utbildningsguide för generisk modulbaserad handledarutbildning på grundnivå för att öka flexibiliteten och

tillgängligheten för handledarutbildning. En viktig fördel är att huvudmännen involveras i utformningen av innehåll och struktur. Kompetenta handledare är avgörande för högkvalitativ verksamhetsförlagd utbildning. Region Dalarna ser även fördelar med att harmonisera bedömningsmetoder och kriterier för VFU inom sjuksköterskeutbildningen, vilket kan underlätta för handledare som arbetar med studenter från olika lärosäten. Detta kan bidra till en nationell likvärdighet i bedömningen av studenters prestationer under VFU-perioden.

### **En lagstadgad skyldighet att medverka i utbildning åstadkommer inte fler platser för verksamhetsförlagd utbildning**

Region Dalarna stöder utredningens slutsats att införandet av en skyldighet för regioner och kommuner att delta i utbildning inte bör ingå i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30). En ensidig plikt för hälso- och sjukvårdshuvudmän att delta i högre utbildning kan underminera ett gott samverkans klimat mellan lärosäten och hälso- och sjukvårdshuvudmän, vilket är av avgörande betydelse för framgångsrik hälso- och sjukvårdsutbildning. Det är däremot viktigt att hälso- och sjukvårdshuvudmännen ser sitt deltagande i praktikbaserad utbildning som självklart för att främja en positiv och produktiv samarbetsrelation med lärosätena.

### **Ett nationellt IT-stöd för verksamhetsförlagd utbildning bör utvecklas**

Region Dalarna ställer sig betänksam till förslaget att utveckla ett nationellt IT-stöd för verksamhetsförlagd utbildning. Trots de potentiellt positiva aspekterna, såsom ökningen av tillgängliga VFU-platser och fördelarna för distansstudenter och sjukvårdshuvudmän, finns det farhågor. Exempelvis kring konsekvenserna av att endast sjuksköterskeutbildningar omfattas av systemet, vilket kan leda till ökad arbetsbelastning och svårigheter i planeringen för Region Dalarnas personal som kan behöva arbeta i parallella system.